

DET GODE SAMARBEJDE MELLEM IDRÆTSFORENINGER OG KOMMUNALE INSTITUTIONER

Bjarne Ibsen

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund
Syddansk Universitet

En del af noget større - DBU
18. januar 2023

Store politiske forventninger til

... at foreninger og frivillige kan bidrage til at løse opgaver som det offentlige tager sig af

- Frivillighed
- Civilsamfund
- Partnerskaber
- Medborgerskab
- Samskabelse

Kært barn har mange navne

Kommunerne tror på samskabelse

‘For at skabe flere relationer på tværs af det offentlige, det private og det frivillige, kan der være fokus på målrettede partnerskaber (...) eller samarbejde om opgaver og projekter med deltagelse af såvel kommune og erhverv som frivillige aktører’ *

‘Når vi skaber noget sammen, får vi medejerskab (...) Når vi oplever os som medborgere, så styrker vi ligeværd, og det er en forudsætning for, at vi kan deltage lige og frie i samfundet’ **

* Rudersdal Kommunes frivillighedspolitik

** Aarhus Kommunes Medborgerskabspolitik

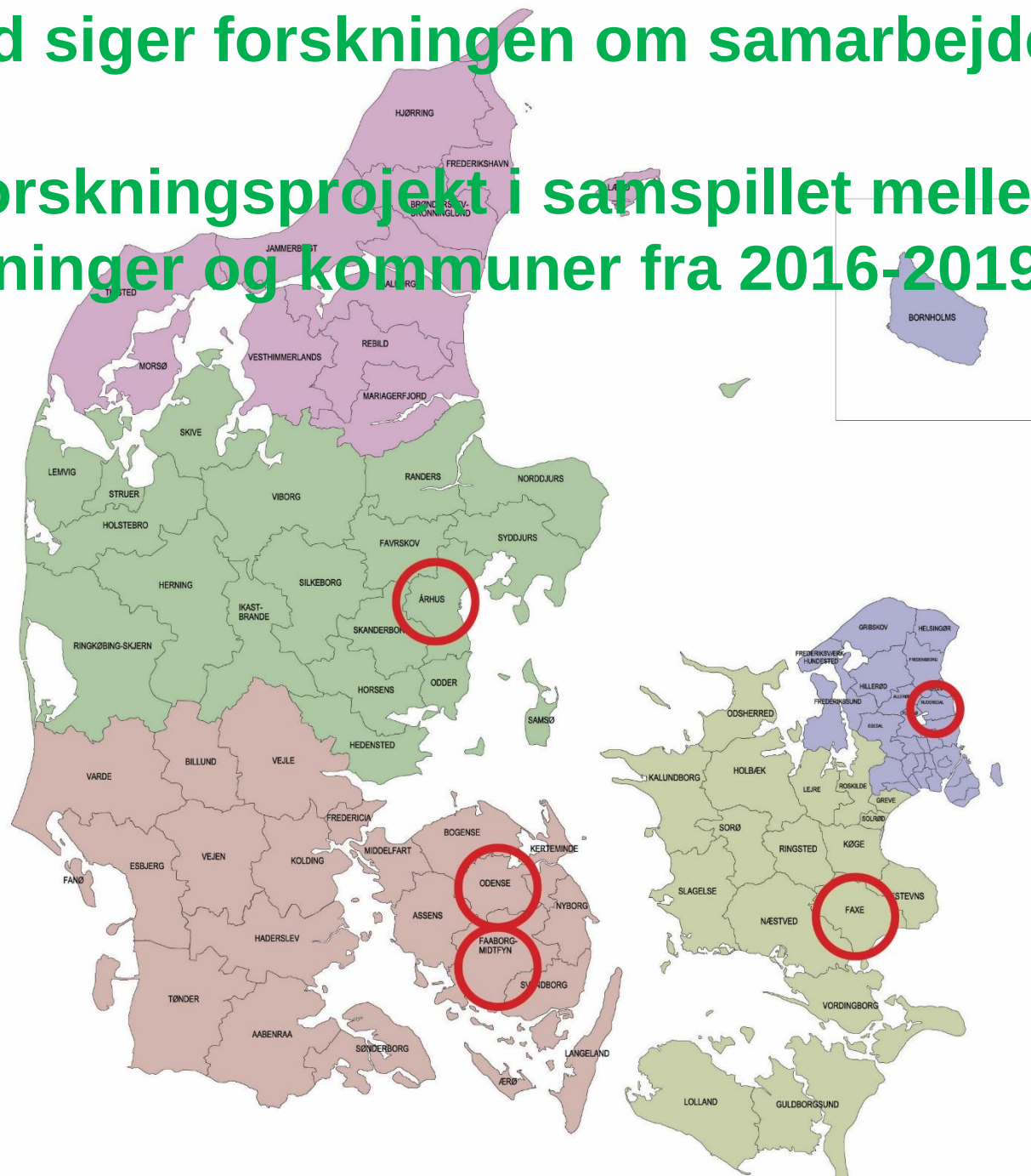
og Regeringen ønsker at bakke op ved

‘... at give kommunerne bedre muligheder for at inddrage frivillige foreninger i velfærdssamfundet, så de f.eks. kommer til at spille en større rolle i skoler og på ældrecentre’

(Regeringsgrundlaget ‘Ansvar for Danmark’, 2022).

Hvad siger forskningen om samarbejdet?

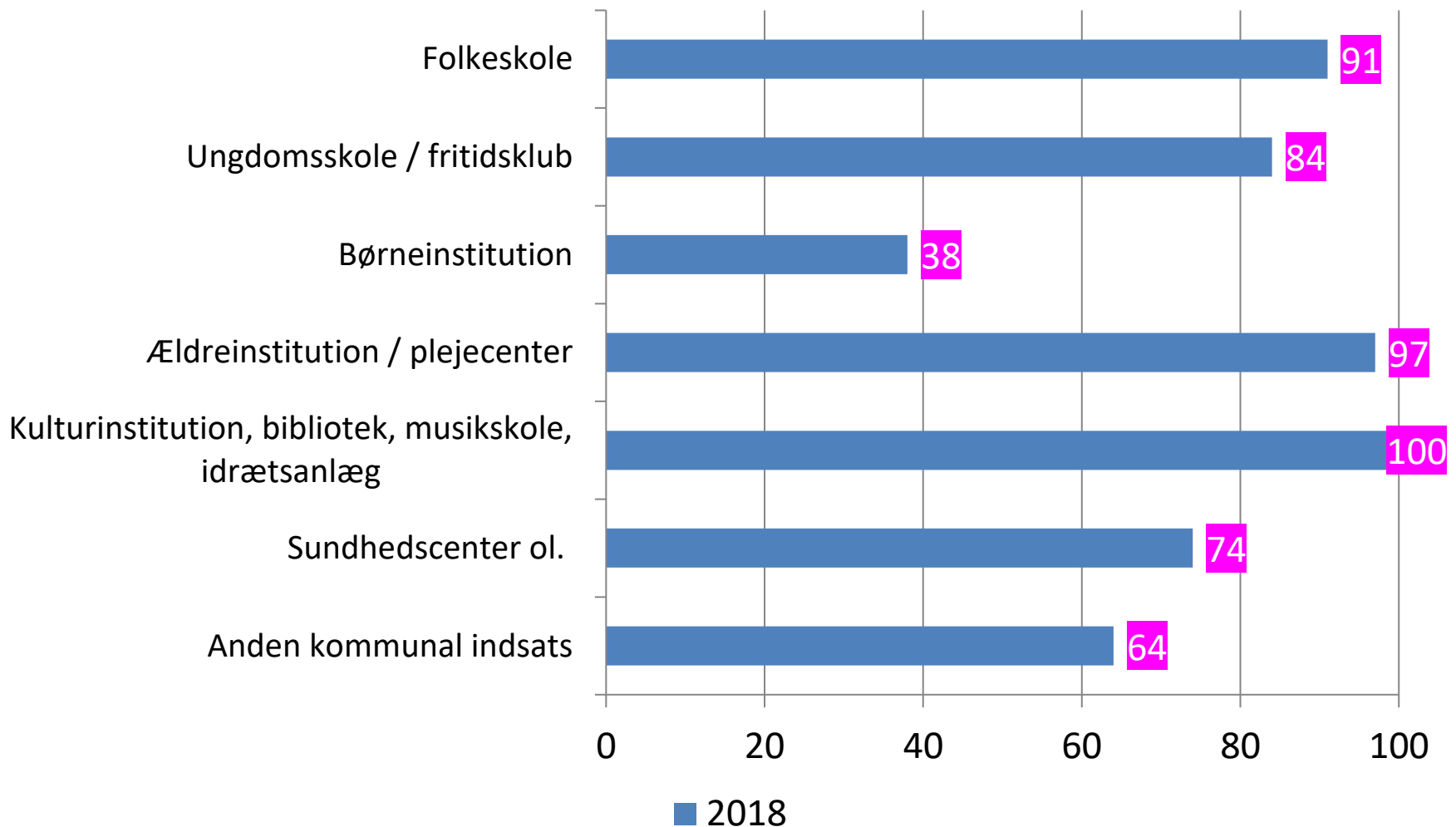
Et forskningsprojekt i samspillet mellem foreninger og kommuner fra 2016-2019

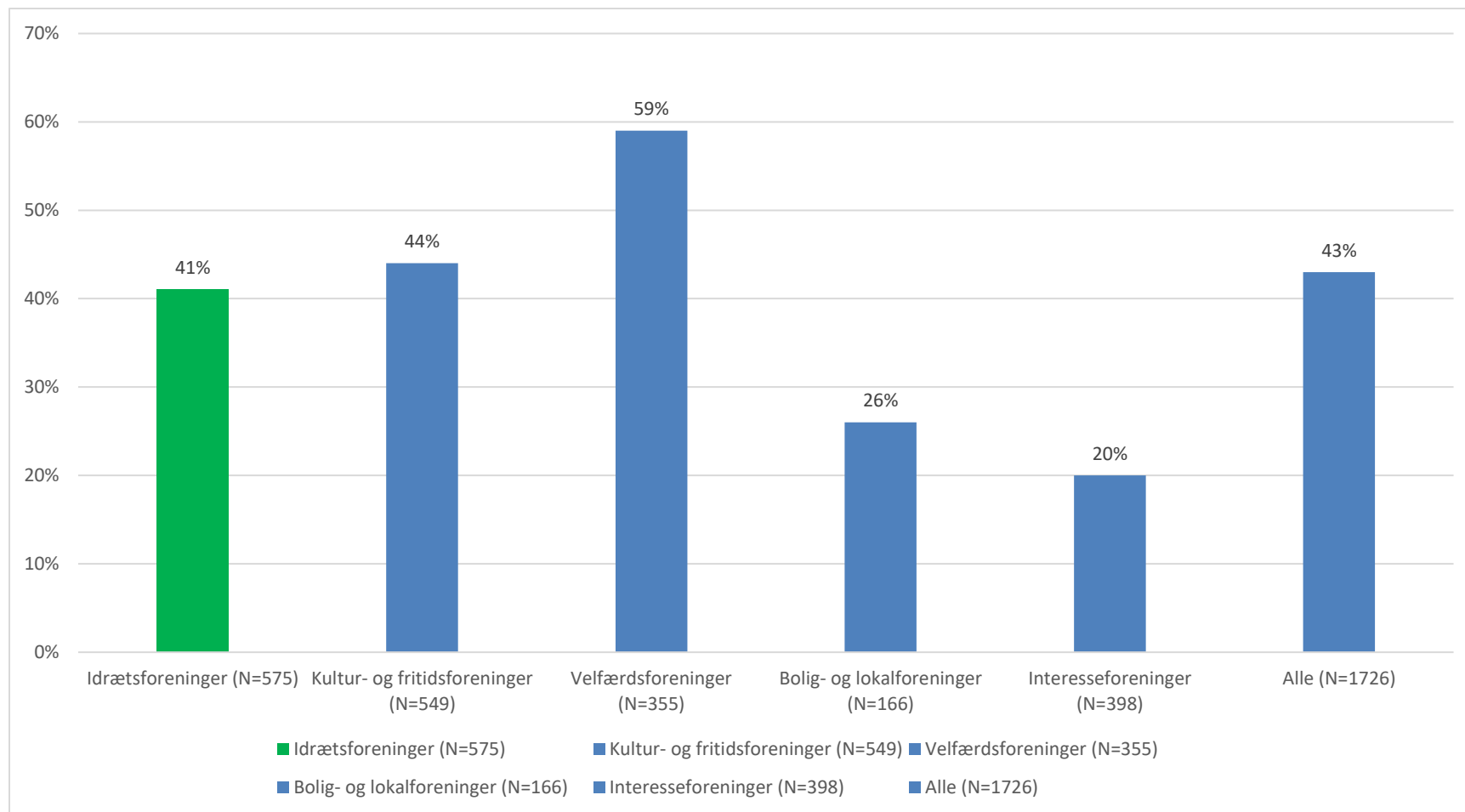
Udbredt samarbejde

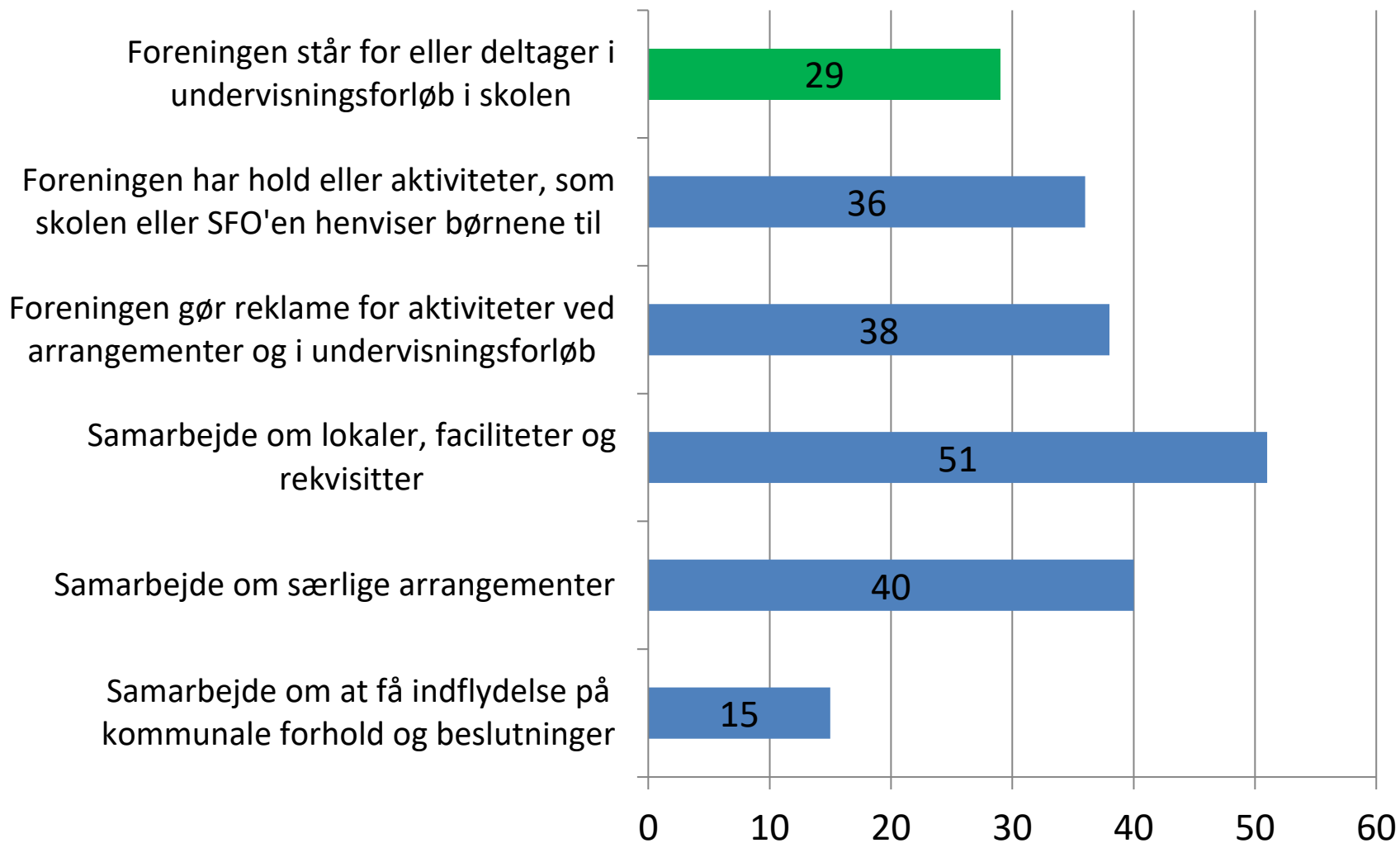
De fleste kommunale institutioner har et samarbejde med foreninger og frivillige (pct.)

Godt halvdelen af foreningerne har et samarbejde med en kommunal institution (pct.).

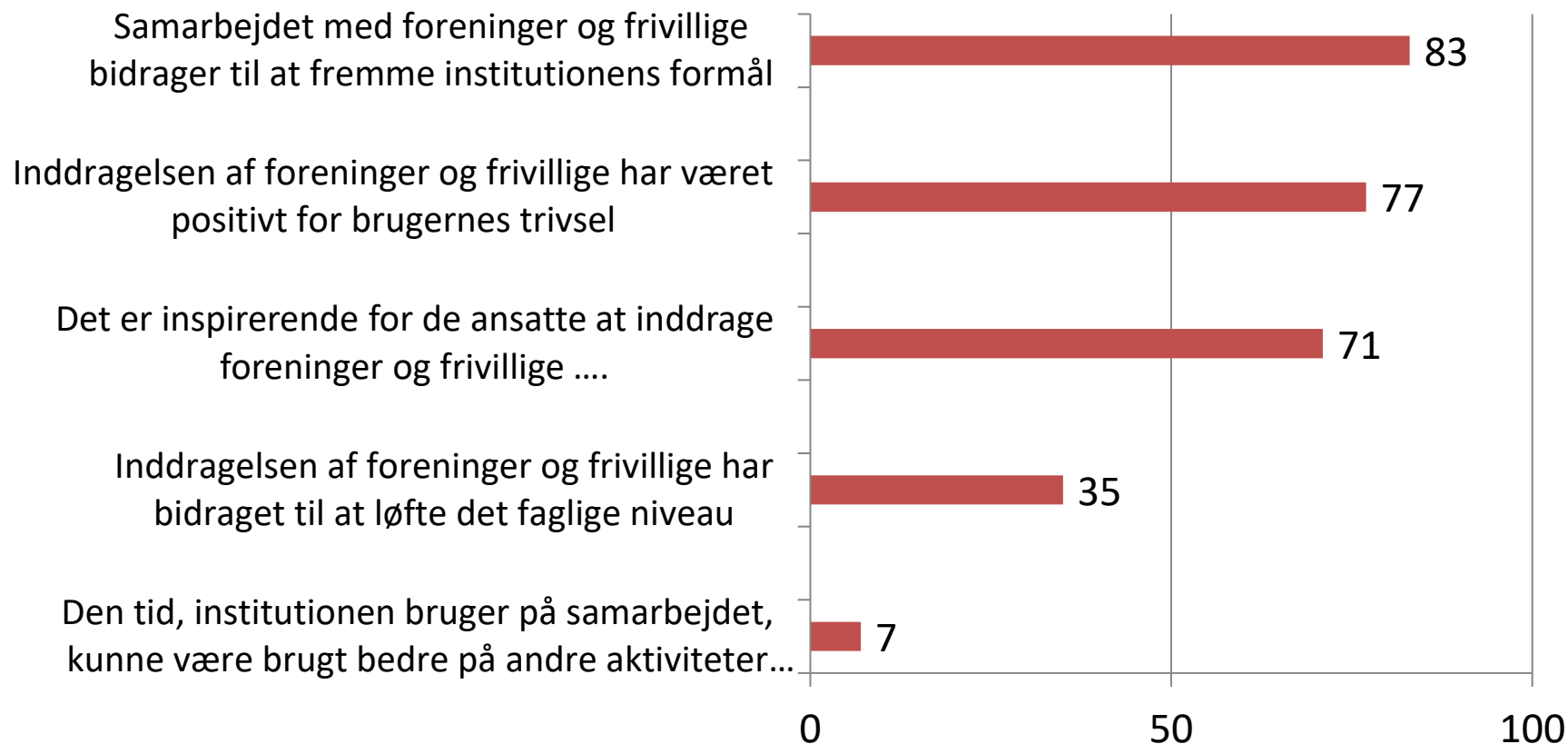
Hvad går idrætsforeningers samarbejde med skolen ud på?

Positiv vurdering af
samarbejdet – især fra
kommunal side

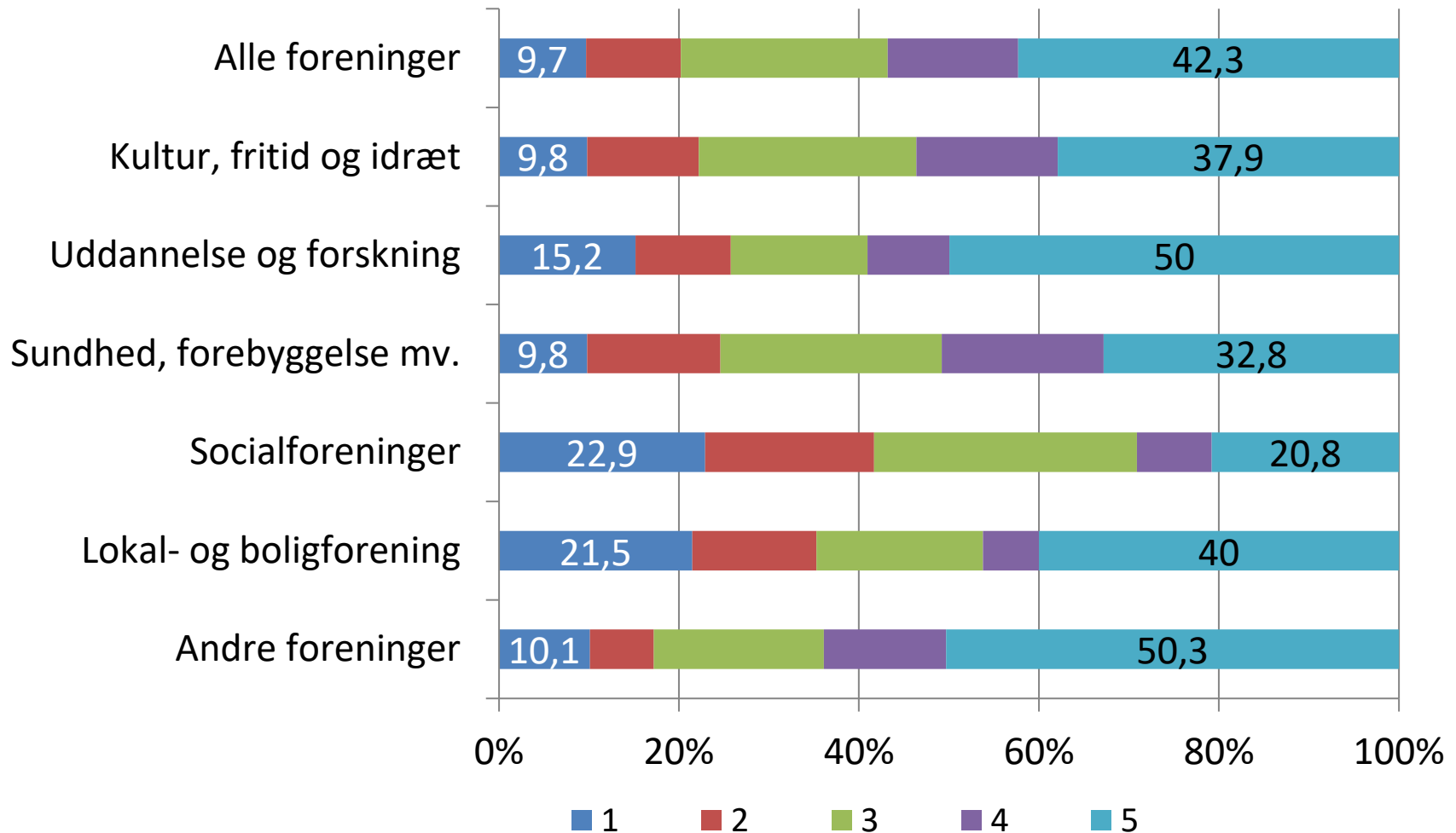

De kommunale institutioner ser positivt på samarbejdet

Andel af kommunale institutioner / indsatser, der har et samarbejde, der er 'helt enig' eller 'delvis enig' i udsagnene (2018)

Principielt mener foreningerne dog ikke, at det er deres opgave løse kommunale opgaver

1: Det er naturligt at foreningerne deltager aktivt i løsningen af kommunale opgaver

5: Det er ikke foreningernes opgave at bidrage til løsningen af kommunale opgaver

Hvad fremmer samarbejdet?

Politisk opbakning og støtte

- For både institutioner og foreninger har den politiske opbakning stor betydning – men nok mest for de kommunale institutioner
- Kommunale midler til at dække (nogle) udgifter ved samarbejdet gør det lettere
- Det styrker samarbejdet, hvis foreningerne oplever, at et samarbejde styrker velviljen overfor den enkelte forening

Sammenfald af 'interesseområde' og 'målgruppe'

- Især ældreforeninger som samarbejder med pleje- og ældrecentre
- Især idrætsforeninger som samarbejder med skoler

‘Noget for noget’

- Det er afgørende for et samarbejde, at begge parter får noget ud af det
  - I forhold mål
  - I forhold til ‘ressourcer’
- Men behøver ikke at være sammenfaldende mål

Forskellige mål for fodbold for piger i en folkeskole

Fodboldtræneren

'Jeg er gået fra 4-5 medlemmer til 30 medlemmer nu (...), jeg har fået en masse medlemmer og en masse glade piger, som synes det er fedt at spille fodbold (...) men jeg føler mig ikke på nogen måde ansvarlig som foreningsmand for at hjælpe skolerne med åben skole forløb'

Skoleleder

'Det handler vel i virkeligheden om at skabe nogle alternative læringsarenaer for børnene, som gør, at de bliver så godt klædt på til livet som muligt'

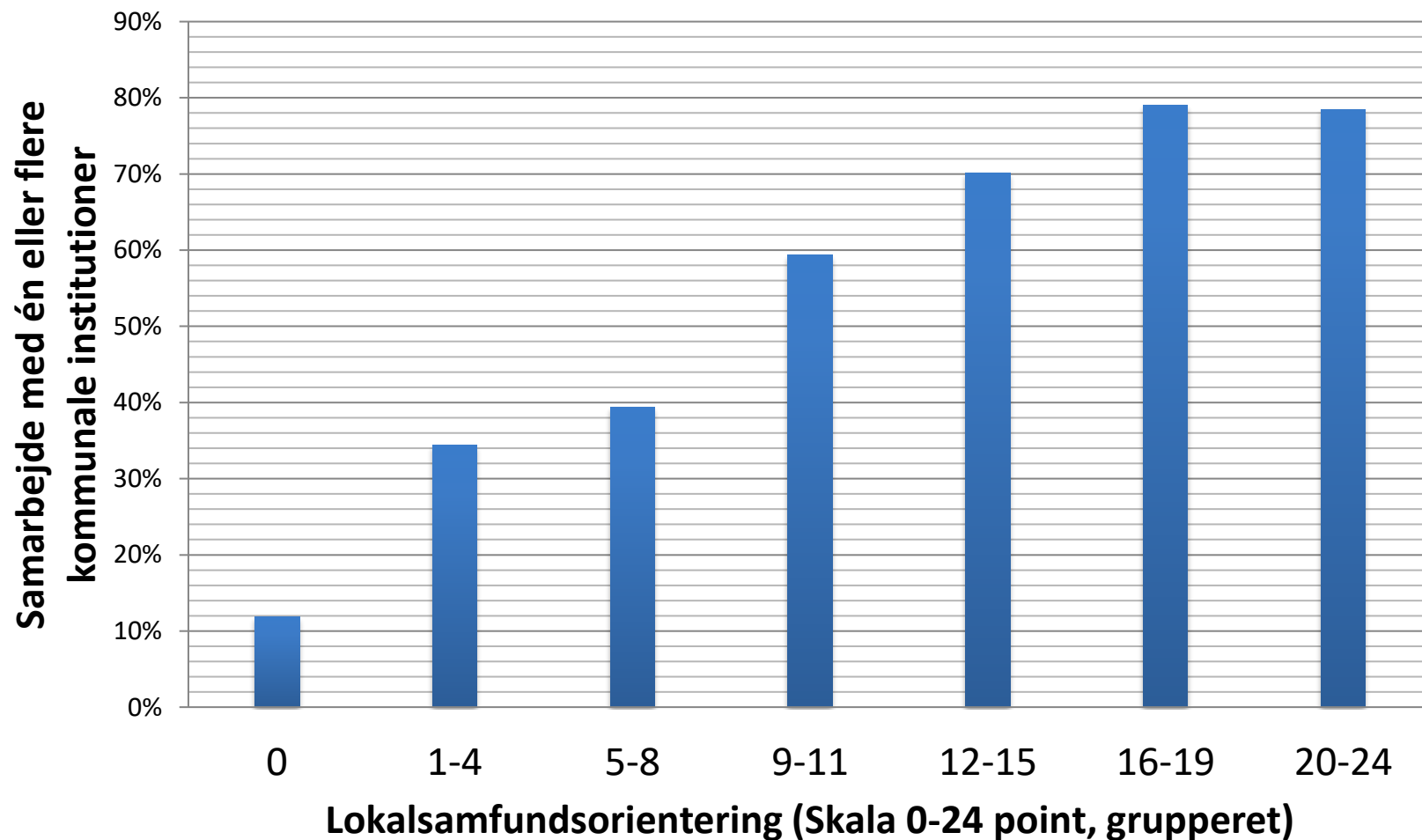
At parterne har 'kapacitet' til at samarbejde

- Foreningens størrelse
  - Større foreninger har lettere ved at indgå i et samarbejde end mindre foreninger har
- Foreningens 'humane ressourcer'
  - Frivillige med de rette erfaringer og kompetencer
  - Frivillige der har tid (på de rigtige tidspunkter)
  - Men ikke afgørende, at foreningen har lønnede medarbejdere
- I de kommunale institutioner er både 'tid' og 'fagligt overskud' fremmende for samarbejdet
  - Et samarbejde med foreninger og frivillige tager tid

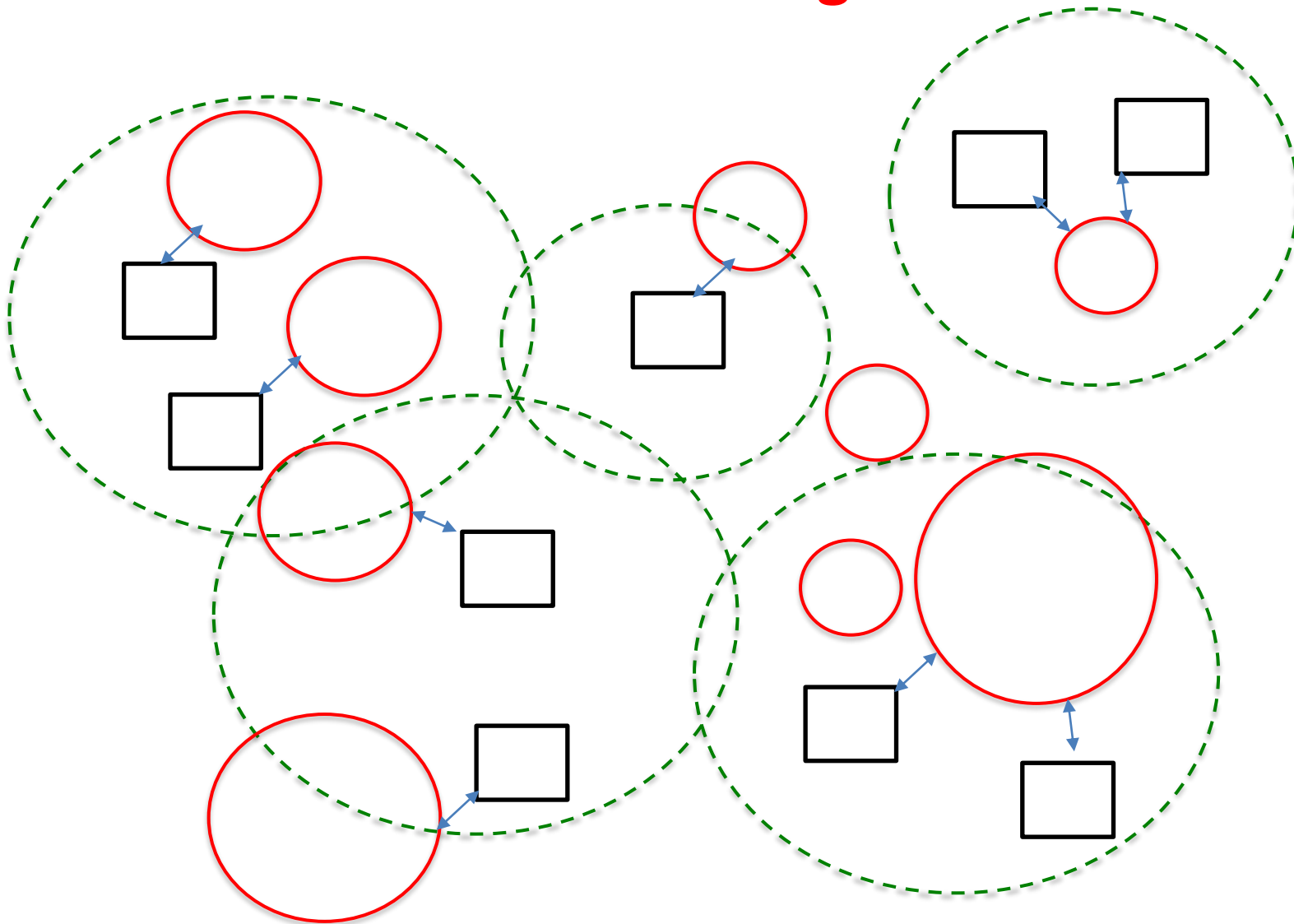
At parterne er orienteret mod lokalsamfundet

- I højere grad 'lokalsamfundet' end 'kommunen', som motiverer foreningerne til at samarbejde.
- 'Lokalforeninger' samarbejder i højere grad end 'interesseforeninger'

Sammenhæng mellem lokalsamfundsorientering og samarbejde med kommunal institution

Lokalsamfund Foreninger Institutioner

Dilemmaer i samarbejdet

Det faglige dilemma

- På den ene side lægges der i stigende grad vægt på 'faglighed' og 'evidens' i det kommunale arbejde.
- På den anden side stræber kommunerne på at styrke samarbejdet med 'amatører': brugerne, frivillige og foreninger

To former for viden og faglighed

- Fagligt, uddannelsesbaseret viden
  - Professionelt arbejde bygger især på ‘faglig viden’
- Erfaringsbaseret viden
  - Frivilligt arbejde bygger især på ‘erfaringsbaseret viden’

Komplementær faglighed

Idrætsforeningerne tilfører undervisningen en komplementær faglighed:

'Jeg synes, det er sjovt, spændende og dejligt, at de får noget kvalitet i deres (skolens) undervisning' (fodboldtræner).

'Kvaliteten af tennis er jo langt bedre, når det er en af vores trænere. En gennemsnits dansk idrætslærer aner jo ikke noget om tennis' (tennisklubleder).

Men de frivillige i idrætsforeningen kunne også lære af skolen.

'Det var ikke fordi, de ikke brændte for det, men tonen var lidt hård. Og det var der nogen elever, der ikke syntes var så rart. Hvis de ikke gjorde, hvad de skulle, så fik de måske en straf med nogle ekstra armstrækninger eller sjippe ekstra eller løbe ekstra rundt (...)' (Lærer).

Sker der en tilpasning af det frivillige arbejde til professionelle normer?

- På nogle områder arbejdes der på en 'konceptualisering' af samarbejdet
  - Fx i form af særlige koncepter, certificering, uddannelseskrav samt professionel understøttelse
- Men man stræber sjældent efter en gensidige læring af det 'praksisfællesskab', der opstår, når 'professionelle' og 'frivillige' mødes.
  - Det forudsætter at begge parter er indstillet på, at den anden kan noget, man kan lære af

Det demokratiske dilemma

Parallel leg
Demokratisk selvstyre

Rolleleg
Samskabelse

Samskabelse

- Idealet er **samarbejde om fælles velfærdsmål**
- **Overlappende rolle.** Foreningerne er **‘medproducenter’**
- Den kommunale interesse går ud på at **inddrage foreninger i løsningen af kommunale opgaver**

Demokratisk selvstyre

- Idealet er **mangfoldighed og demokratisk selvstyre**
- **Klar rollefordeling.** Foreningerne er **‘producenter’** med kommunal støtte.
- Den kommunale interesse går ud på **at støtte værdifulde aktiviteter, der er demokratisk organiseret**

Er vi på vej til en ny samarbejdsform?

- Vil kommunerne i fremtiden prioritere 'samskabelse' frem for 'demokratisk selvstyre'?
- Fx ved i højere grad at støtte foreninger, som indgår i samarbejde med kommunen om opgaver, som kommunen prioriterer
- Eller vil 'samskabelse' være et supplement til 'demokratisk selvstyre'?

Læse mere om
samarbejdet mellem
foreninger, frivillige og
kommuner i denne bog

